

Trump's Maximum Pressure Strategy Against Iran: Foundations, Scenarios, and Potential Reactions (with an Emphasis on the 2025-2026 Timeframe)

Morteza Esmaeili¹ Mozaffar Hassanvand² Sajjad Karimian³

1. Assistant Professor of Political Science, Department of Political Science, Faculty of Law and Political Science, Shiraz University, Shiraz, Iran (Corresponding Author)

Email: Esmaeili2017@shirazu.ac.ir

2. PhD in Political Science, Faculty of Law and Political Science, Shiraz University, Shiraz, Iran.

Email: Mozaffar.hasanvand@gmail.com

3. Master's Student in International Relations, Faculty of Law and Political Science, Shiraz University, Shiraz, Iran

Email: Sajadkarimian2@gmail.com

Abstract

The year 2025 has been profoundly influenced by Donald Trump's reelection victory, confronting the international system with a new chapter in relations and patterns of alliances and enmities. The 12-day war waged by Israel and the United States against Iran marked a new phase in the regional order with global ramifications, minimizing the prospects for achieving a nuclear agreement more than ever before. In this context, the following question has been evaluated: Considering the 12-day war, how can the foreign policy and strategy of the United States toward Iran—particularly with emphasis on the nuclear program—be characterized, and what are the relevant scenarios and reactions (With an emphasis on the 2025-2026 timeframe)? In response, the proposed hypothesis posits that the Trump administration's policy toward Iran is based on a hybrid approach grounded in two principles: offensive realism, extreme nationalism, and it appears unlikely to undergo further revision without achieving a significant breakthrough. The theoretical foundations of the research are based the theory "peace through strength, and the methodology for explicating the logic of the hybrid "maximum pressure" strategy includes analysis of historical trends and multilayered scenario planning. The findings indicate that Trump's approach is a peace through strength, based on predicated on structural sanctions, indirect military pressure, and tactical crisis management. Furthermore, based on the proposed potential scenarios, in the event of sustained tensions, the option of crisis escalation within the framework of geopolitical competition in West Asia is highly probable, and the preemptive military operation scenario, along with the hybrid scenario (limited warfare, sanctions, conditional diplomacy, and support for internal opponents), can be posited as key strategies

Keywords: Foreign Policy, United States, Iran, Trump, Nuclear Issue, 12-day War

Extended Abstract

Introduction

The current era in the global system should be regarded as the age of the "liberal international order" and the "return of nationalist powers," the overall outcome of which has been the United States' withdrawal from international agreements, pressure on Iran, and the reactions of Europe and China to Trump's policies. Examining the transformation of the global order following Trump's return indicates the decline of liberal hegemony and the emergence of nationalist powers on a global scale in a novel form. In this context, the rise of the Trump administration, the war involving attacks by Israel and the United States on Iran, on one hand, and the United States government's conviction regarding the rise of authoritarian states (Iran, Russia, and China), on the other, heightens the need for scrutiny of the foundations of Trump's American foreign policy. Accordingly, this text aims to examine the foreign policy of the Trump administration during its second presidential term, particularly after the 12-day war, along with potential scenarios and Iran's responses in this regard. The necessity for the country to prepare for any conditions constitutes one of the evident essentials of the forthcoming research.

Methodology

The present research possesses a theoretical and theoretical-applied nature, which examines the topic based on trend analysis in futures studies. Drawing on this method and with reference to the theory of peace through strength—which has roots in American foreign policy schools—it enumerates six potential scenarios for the second Trump administration. On the other hand, and in light of the U.S. government's scenarios, six scenarios for Iran's reactions are also derived.

Findings

In accordance with the futures-oriented methodology, the scenarios for the Trump administration's confrontation with Iran can be identified within the set of definitive and inevitable change trends (hard core), dominant trends with high probability of realization and uncertainty (middle shell), and trends of sudden transformations or alternative scenarios (outer shell). Under these layers of change, six scenarios are derived, including: 1- The "maximum pressure" scenario; 2- Negotiation and flexible deterrence; 3- Preemptive military action and Support for internal forces and centrifugal movements within Iran; 4- Regional cooperation and the formation of multilateral coalitions; 5- A hybrid approach. Although each of the proposed scenarios carries its own specific challenges and risks, the adoption of a multifaceted and hybrid approach—in which economic, diplomatic, and military tools are utilized in a coordinated manner—represents the most probable option for U.S. foreign policy toward Iran during the second Trump administration.

Accordingly, Iran's reactions to these scenarios are also categorized into six groups, aligned with the same tripartite division of hard core, middle shell, and outer shell. Iran's reactions include: 1- Active resistance and strengthening conventional military deterrence; 2- Inclination toward negotiation and flexible

deterrence; 3- Military-strategic action (response to limited attack) and coalition-building in this regard 4- Regional and international coalition-building; 5- Movement toward nuclear weapons – maximum deterrence strategy; 6- Hybrid.

Conclusion

The foreign policy of the Trump administration serves as a reflection of the "peace through strength" theory, as a realist approach grounded in Jacksonian principles, which emphasizes the revival of hardware-based deterrence traditions at the international level. Trump's "maximum pressure" policies—through withdrawal from the JCPOA nuclear agreement, the 12-day war, and the imposition of unilateral sanctions—have not only impacted Iran's economic and military capabilities but have also redefined the United States' position in the international system as a superpower. Based on the proposed potential scenarios, in the event of continued tensions following the 12-day war, the option of crisis escalation and the likelihood of sustained limited wars within the framework of geopolitical competition in West Asia is highly probable. The preemptive military operation scenario (with low probability but high consequences) and the hybrid scenario (sanctions, conditional diplomacy, and support for internal opponents)—despite complexities and unpredictable reactions—can be posited as key strategies.

راهبرد فشار حداکثری ترامپ در مقابل ایران: مبادی، سناریوها و واکنش‌های احتمالی (با تأکید بر بازه زمانی ۲۰۲۵-۲۰۲۶)

id

سجاد کریمیان^۳

id

مظفر حسنونند^۲

id

مرتضی اسمعیلی^۱

۱. استادیار علوم سیاسی، گروه علوم سیاسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران (نویسنده مسئول)

Email: Esmaeili2017@shirazu.ac.ir

۲. دانش‌آموخته دکتری علوم سیاسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

Email: Mozaffar.hasanvand@gmail.com

۳. دانش‌آموخته کارشناسی ارشد روابط بین‌الملل، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

Email: Sajadkarimian2@gmail.com

چکیده

سال ۲۰۲۵ بیش از هر چیز تحت تأثیر پیروزی مجدد دونالد ترامپ قرار گرفته است و نظام بین‌الملل با فصل جدیدی از مناسبات و الگوهای دوستی و دشمنی روبه‌رو شده است. جنگ ۱۲ روزه اسرائیل و ایالات متحده علیه ایران، فصل جدیدی در نظم منطقه‌ای با پیامدهای جهانی بود و زمینه‌ها برای دستیابی به توافقی هسته‌ای را بیش از هر زمانی به حداقل رساند. در این راستا، این پرسش مورد ارزیابی قرار گرفته است که با توجه به جنگ ۱۲ روزه، سیاست خارجی و راهبرد ایالات متحده در مقابل ایران - با تأکید بر برنامه هسته‌ای - چگونه است و سناریوها و واکنش‌های مطرح در این زمینه (با تأکید بر بازه زمانی ۲۰۲۵-۲۰۲۶) کدام‌اند؟ در پاسخ فرضیه مطرح عبارت است از این‌که، سیاست دولت ترامپ در مقابل ایران مبتنی بر رویکردی ترکیبی بر دو اصل واقع‌گرایی تهاجمی و ملی‌گرایی افراطی است و بعید به نظر می‌رسد که بدون کسب دستاوردی چشمگیر تجدیدنظر دیگری داشته باشد. مبادی تئوریک پژوهش مبتنی بر تئوری «صلح از طریق قدرت» و روش‌شناسی جهت تبیین منطق راهبرد «فشار حداکثری» ترکیبی، شامل تحلیل روندهای تاریخی و سناریونویسی چندلایه است. یافته‌ها نشانگر آن است که رویکرد ترامپ، صلح از طریق و مبتنی بر تحریم‌های ساختاری، فشار نظامی غیرمستقیم و مدیریت تاکتیکی بحران است. همچنین، براساس سناریوهای احتمالی مطرح، در صورت تداوم تنش، گزینه تشدید بحران در چهارچوب رقابت ژئوپلیتیکی در غرب آسیا بسیار محتمل است و سناریوی عملیات نظامی پیشگیرانه و سناریوی ترکیبی (جنگ محدود، تحریم، دیپلماسی مشروط و حمایت از مخالفان داخلی) به‌مثابه استراتژی‌های کلیدی قابل طرح هستند.

کلیدواژه‌ها: سیاست خارجی، ایالات متحده، ایران، ترامپ، مسئله هسته‌ای، جنگ ۱۲ روزه.

مقدمه و بیان مسئله

دوره حاضر نظام جهانی را باید عصر «نظم بین‌المللی لیبرال» و «بازگشت قدرت‌های ملی‌گرا» دانست که نتیجه کلی آن، خروج آمریکا از توافق‌های بین‌المللی، فشار بر ایران و واکنش اروپا و چین به سیاست‌های ترامپ شده است (Politique Etrangère, 2025, p. 1-2). بررسی تحول نظم جهانی پس از بازگشت ترامپ، بیانگر افول هژمونی لیبرال و ظهور قدرت‌های ملی‌گرا در سطحی جهانی به شکلی جدید است و می‌توان رفتار ترامپ در قبال ایران را به مثابه مصداقی از سیاست خارجی یک‌جانبه‌گرایانه در قرن جدید دانست. سیاست خارجی ترامپ مبتنی بر نوعی «پوپولیسم»^۱ و «ناسیونالیسم محافظه‌کار»^۲ است و ترامپ را می‌بایستی نماینده دیپلماسی «معامله‌محور» دانست که به جای نظم‌پایدار، بر توافق‌های مقطعی و سودمحور تکیه دارد. با این وجود نوعی انعطاف‌پذیری تاکتیکی در رفتار ترامپ مشاهده می‌شود که منجر به تمرکز بر توافق‌های مقطعی و امکان مانور سریع در بحران‌ها شده است.

در دوران دوم ترامپ، ایران به عنوان یکی از سه تهدید اصلی اوراسیایی معرفی شده که در کنار چین و روسیه، در حال بازتعریف نظم منطقه‌ای است. این مهم منجر به سیاست فشار حداکثری ترامپ علیه ایران به عنوان را بخشی از راهبرد مهار نفوذ منطقه‌ای ایران محسوب می‌شود. در همین رابطه، ترور قاسم سلیمانی در سال ۲۰۲۰، نقطه اوج این سیاست بود و پیام روشنی به تهران ارسال کرد که آمریکا آماده استفاده از قدرت سخت است (Brands, 2025). ترامپ با اجرای عملیات «چکش نیمه‌شب»^۳ در تیرماه ۱۴۰۴ نشان داد که بازدارندگی صرف کافی نیست و باید با اقدامات نظامی محدود، پیام قدرت ارسال شود. جنگ ۱۲ روزه موجب تضعیف زیرساخت‌های هسته‌ای و موشکی ایران شد، اما به تغییر رفتار راهبردی منجر نشد. اسرائیل مقارن با فشار داخلی و بحران غزه و عملیات «طلوع شیران» یا «شیر خیزان»^۴ [به میزان بسیاری] هژمونی نظامی منطقه‌ای را به دست گرفت. با این حال، ایران با وجود آسیب‌پذیری، همچنان توانایی بی‌ثبات‌سازی منطقه را حفظ کرده است (Middle East and North Africa Forum, 2025, p. 3-14).

1. Populism
2. Conservative Nationalism
3. Midnight Hammer
4. Rising Lion

جنگ ۱۲ روزه نشان داد که نوعی تضاد ساختاری در نگاه هستی‌شناسانه ایران و ایالات متحده نسبت به مسائل منطقه‌ای وجود دارد. به تعبیر، «جیمز لیندسی»^۱، ترامپ به دنبال تلاش برای توافقی جدید در محدود کردن برنامه هسته‌ای ایران است، درحالی‌که تهران به دنبال گسترش نفوذ خود در خاورمیانه است (Lindsay, 2025). رفتار ترامپ در خروج از برجام و بی‌توجهی به اروپا موجب انزوای دیپلماتیک آمریکا و تضعیف دیپلماسی شده است (Momtaz, 2025, p. 74). در ادامه جنگ ۱۲ روزه، منجر به نوعی شکنندگی در مناسبات ایران و بازیگران اتحادیه اروپا شد. برای نمونه، علی‌رغم، نظرسنجی داخلی وزارت خارجه فرانسه مبنی بر حمایت ۶۵ درصد از دیپلمات‌های فرانسوی از حفظ برجام، در سال ۲۰۲۵ [و پیش از اسنپک] به مناسبات و همکاری‌های اقتصادی اروپا و ایران نسبت به سال ۲۰۲۴، ۲۵ درصد کاهش یافت (Roussel, 2025, p. 3). این مهم منجر به کاهش بیست درصدی صادرات تجهیزات پزشکی اروپا به ایران و اتخاذ موضعی هم‌سو با ترامپ از سوی بازیگران اروپایی در فردای پس از جنگ ۱۲ روزه شده است.

از سوی دیگر اظهارات ترامپ با اقدامات نظامی محدود هم‌خوانی نداشته و موجب سردرگمی متحدان در سطح بین‌المللی شده است (Durieux, 2025: 5). نمونه و مصداق این رفتار را می‌توان در حمله جنگنده‌های ایالات متحده به مراکز هسته‌ای ایران در طی جنگ ۱۲ روزه مشاهده کرد، در شرایطی که کشورها در روند مذاکره بوده و مدت‌زمان مشخصی برای دستیابی به توافق نیز مشخص شده بود.

«صلح از طریق قدرت»^۲ سیاست اعلامی ترامپ برای جهان در آستانه آشوب است که از منظر آمریکا محور دموکراسی‌ها روزبه‌روز کم‌فروغ‌تر و محور دولت‌های اقتدارگرا (ایران، چین، روسیه) در حال گسترش هستند. این مفهوم، ریشه‌های عمیقی در تاریخ سیاست خارجی ایالات متحده دارد. برهمن‌اساس در پژوهش حاضر نویسندگان با بهره‌گیری از مبادی تئوریک «صلح از طریق قدرت» سیاست خارجی دولت ترامپ را در دوره دوم ریاست جمهوری به‌ویژه پس از جنگ ۱۲ روزه مورد بررسی قرار خواهند داد و سناریوهای احتمالی و پاسخ‌های ایران در این زمینه مورد نقد و ارزیابی قرار خواهد گرفت. ضرورت و اهمیت پژوهش بیانگر آن است که موضوع حاضر با عنایت به احتمال وقوع جنگی دوباره بین اسرائیل و ایالات متحده در مقابل ایران و نیز همراهی ضمنی آلمان، فرانسه و انگلستان در فعال کردن سازوکار ماشه، نیازمند بررسی

۱. (James Lindsay): پژوهشگر معروف شورای روابط خارجی آمریکا

چندسطحی و جامع است و پرداخت به مبانی سیاست خارجی دولت ترامپ و سناریوهای مطرح می‌تواند به میزان بسیاری کشور را برای شرایط آینده آماده و مهیا کند.

۱. پیشینه پژوهش

جستارها و مطالعات متعددی به بررسی سیاست خارجی دولت ترامپ در دوران اول و دوم ریاست جمهوری وی پرداخته‌اند و بسیاری از پژوهش‌ها به ارزیابی و تحلیل این سیاست در مقابل ایران و متحدان منطقه‌ای آن تمرکز یافته‌اند. در این بخش، با عنایت به اهمیت جنگ ۱۲ روزه به‌عنوان نقطه عطفی در مناسبات ایران و ایالات متحده، تلاش خواهد شد که معتبرترین و جدیدترین مطالعات صورت گرفته مورد بحث قرار گیرد. «ناو»^۱ (۲۰۲۰) در «دکترین ترامپ و نظام بین‌المللی در حال ظهور»^۲ به این پرسش پرداخته است که ترامپ جهان را چگونه می‌بیند و چگونه به دنبال تغییر آن است. یافته‌ها بیانگر آن است که، سیاست خارجی ترامپ با ترکیب جکسونیسم (تأکید بر حاکمیت ملی، منافع اقتصادی و امنیت) و واقع‌گرایی ملی‌گرا، رقابت با چین و روسیه، بازبینی توافق‌های تجاری و انتقال بار امنیتی به متحدان را در اولویت قرار داد. گزارش «سرویس تحقیقات کنگره»^۳ (۲۰۲۴)، به این موضوع توجه دارد که سیاست‌های آمریکا در قبال ایران به‌طور مداوم بین تعامل دیپلماتیک و فشار اقتصادی در نوسان بوده است؛ اما هیچ‌یک از این رویکردها تغییرات اساسی در رفتار ایران ایجاد نکرده‌اند. نهایتاً، ساخت مفهومی گزارش نشانگر تحمیل اراده‌ای جدید برای مقابله از سوی ایالات متحده است. گزارش وابسته به نیروی دریایی آمریکا (۲۰۲۵) این نتیجه اذعان دارد که ایران در حال تقویت روابط خود با قدرت‌های جهانی مانند روسیه و چین است، اما همچنان با چالش‌های امنیتی و اقتصادی مواجه است.

«راسل»^۴ با بهره‌گیری از تئوری «چندجانبه‌گرایی در برابر یک‌جانبه‌گرایی» به مقایسه رویکرد فرانسه و آمریکا و تضاد میان دیپلماسی چندجانبه اروپا و سیاست‌های یک‌جانبه ترامپ پرداخته است. یافته‌ها نشان می‌دهد که فرانسه تلاش کرده با حفظ

1. Nau

2. The Trump Doctrine and the Emerging International System

3. CRS

4. Roussel

برجام و گفت‌وگو با تهران، از تشدید تنش جلوگیری کند، درحالی‌که ترامپ به دنبال فشار حداکثری بوده است.

«گagliانو»^۱ (۲۰۲۵) بر مبنای رویکردی واقع‌گرایانه، معتقد است که سیاست ترامپ در قبال ایران مبتنی بر منطق قدرت، بازدارندگی و منافع ملی آمریکا است. مصادیق این رویکرد را می‌توان در رفتار ترامپ در حمله به مواضع حوثی‌ها در یمن (گروه‌های نیابتی ایران) مشاهده کرد. این کنش درواقع به‌مثابه بخشی از راهبرد فشار حداکثری علیه ایران در قاعده رفتاری جنگ با تهران، بدون ورود مستقیم است.

ممتاز (۲۰۲۵) با بهره‌گیری از چهارچوب «واقع‌گرایی تهاجمی»^۲، معتقد است که ترامپ در دوره دوم ریاست‌جمهوری خود، با تکیه بر قدرت نظامی و اقتصادی، به دنبال بازتعریف نظم منطقه‌ای در خاورمیانه است. یافته‌ها نشان می‌دهد که ترامپ با خروج از توافقی‌های چندجانبه و حمایت از متحدان اقتدارگرا، به دنبال بازسازی هژمونی آمریکا در منطقه است. نتایج بارت (۲۰۲۵) براساس تحلیل سخنرانی‌ها، توییت‌ها، مصاحبه‌ها و تصمیمات اجرایی ترامپ در دوره اول ریاست‌جمهوری و آغاز دوره دوم، نشانگر آن است که سیاست خارجی ترامپ برپایه بی‌نظمی هدفمند (بی‌ثباتی تعمدی در گفتار و رفتار جهت سردرگمی رقبای متحدان) و ایدئولوژی «اول آمریکا» (انزوگرایی، ملی‌گرایی اقتصادی و تضعیف نهادهای چندجانبه) شکل گرفته است و ترامپ به‌جای پیروی از اصول کلاسیک رئالیسم یا لیبرالیسم، نوعی «رئالیسم رسانه‌ای» را دنبال می‌کند که در آن تصویرسازی رسانه‌ای و واکنش‌های عمومی نقش تعیین‌کننده را دارند.

«براندز»^۳ (۲۰۲۵) برپایه تئوری رقابت قدرت‌های بزرگ معتقد است که ترامپ، آگاهانه یا ناآگاهانه، سیاست خارجی آمریکا را به سمت تمرکز بر مهار قدرت‌های اوراسیایی سوق داده است. نتایج نشانگر آن است که ترامپ به‌جای حفظ نظم لیبرال جهانی، به دنبال بازتعریف نظم براساس منافع ملی آمریکا بوده و این رفتار در تضاد با سیاست‌های چندجانبه‌گرایانه پیشینیان او قرار دارد. همچنین، ترامپ با خروج از توافقات بین‌المللی و فشار بر متحدان، زمینه را برای بازگشت به سیاست‌های توازن قوا فراهم خواهد کرد.

1. Gagliano

2. Offensive Realism

3. Brands

«آچاریا»^۱ (۲۰۲۵) معتقد است، امروزه ترامپ به‌عنوان نماد «ملی‌گرایی محافظه‌کارانه» معرفی شده که با جهانی‌شدن و همکاری‌های فرامرزی تضاد دارد. سیاست خارجی ترامپ برپایه رد چندجانبه‌گرایی و نهادهای بین‌المللی بنا شده و این امر موجب تسریع در افول نظم لیبرال غربی شده است. بنابراین، بر مبنای تئوری «پلورالیسم نظم جهانی» باید گفت، نظم جهانی آینده نه براساس هژمونی غرب، بلکه مبتنی همکاری میان تمدن‌های مختلف خواهد بود و در این بین، نقش ایران در نظم منطقه‌ای مستقل خاورمیانه به‌عنوان بخشی از روند جهانی «چندمرکزی شدن نظم» است.

«اوونز»^۲ (۲۰۲۵) با بهره‌گیری از نظریه‌های «پساحقیقت»^۳ و «سیاست حافظه»^۴ به دنبال پاسخ به این پرسش است که چگونه ترامپ با بازنویسی گذشته، سیاست خارجی خود را مشروعیت می‌بخشد. نویسنده بیان می‌دارد که، ترامپ با استفاده از روایت‌های گزینشی، دشمنان را بازتعریف کرده و اقدامات خود را در چهارچوب «دفاع از ملت» توجیه می‌کند. بنابراین، سیاست خارجی ترامپ، نه براساس واقعیت‌های ژئوپلیتیکی، بلکه بر منطق برداشت‌های ذهنی و رسانه‌ای از تهدیدها شکل گرفته است. این پژوهش با ارائه سه نوآوری بنیادین، مرزهای ادبیات موضوعی را در حوزه مطالعات راهبردی و مرتبط با سیاست خارجی ترامپ در دوره دوم (با تأکید بر بازه زمانی ۲۰۲۵-۲۰۲۶) و ایران در وجوه متمایز و تفارق است. نخست، ادغام نظری-روش‌شناسانه تطبیقی: بهره‌گیری از تئوری «صلح از طریق قدرت» با روش‌شناسی تلفیقی سناریونویسی چندلایه و تحلیل داده‌های عملیاتی (مانند شاخص‌های تحریم‌های ساختاری) مرتبط شده است. دوم، این رویکرد تحلیلی-پیش‌بینانه، نسبت به مطالعات پیشین که تنها بر توصیف سیاست‌ها تمرکز داشت، پیچیدگی بیشتری در درک منطق راهبرد «فشار حداکثری» ایجاد می‌کند. سوم، تحلیل پویای واکنش‌های ایران: برخلاف پژوهش‌های تک‌بعدی این مقاله با بررسی جامع واکنش‌های ایران (از تقویت بازدارندگی هسته‌ای تا راهبرد مقاومت اقتصادی) و تأثیر عوامل داخلی (مانند ثبات نهادی و توانایی جذب بحران)، به ارائه مدلی تعاملی می‌پردازد که اثرات متقابل فشار خارجی و انعطاف‌پذیری داخلی را کمی‌سازی می‌کند. نهایتاً، با توجه به جنگ

1. Acharya

2. Owens

3. Post-Truth

4. Memory Politics

۱۲ روزه در مناسبات دوجانبه ایران و ایالات متحده، مطالعه حاضر تلاشی در جهت غنی کردن منابع فارسی و به کارگیری بهتر دستگاه دیپلماسی در زمینه مسئله هسته‌ای و مناسبات با ایالات متحده است.

۲. چهارچوب نظری

«هاس»^۱ سیاست خارجی را این گونه تعریف می‌کند، سیاست خارجی ابزاری برای مدیریت نظم جهانی و پاسخ به چالش‌های نوظهور مانند تروریسم، تغییرات اقلیمی و فضای مجازی است (Haass, 2017, p. 11-13). «کسینجر»^۲ معتقد است که سیاست خارجی را باید در قالب «نظم جهانی» تعریف کرد؛ یعنی تلاش برای ایجاد ترتیبات مشروع و توزیع قدرت در سطح جهانی. (Kissinger, 2014, p. 3). از نظر «استفن والت»^۳، سیاست خارجی آمریکا به معنای «هژمونی لیبرال» و تلاش برای گسترش دموکراسی و ارزش‌های لیبرال از طریق قدرت نظامی، که همین تعریف مبنای اشتباهات سیاست خارجی بوده است (Walt, 2018, p. 10-15).

در تحلیل سیاست خارجی، رئالیسم - با وجود انتقادات متعدد- همچنان مسلط‌ترین تئوری محسوب می‌شود. یکی از نظریات مطرح در ذیل این تئوری، «صلح از طریق قدرت» است. برپایه تحلیل «صلح از قدرت» احساس تهدید فوری، می‌تواند به درگیری مستقیم بینجامد. در همین رابطه، مینیال (۲۰۲۵) در چهارچوب «رئالیسم تدافعی» اعتقاد دارد که رهبران سیاسی تمایل داشته که از درگیری مستقیم اجتناب کنند، مگر آنکه تهدیدی فوری علیه منافع ملی وجود داشته باشد. با کاربرد این تئوری، تحریکات نیابتی تهران، منجر به وجود برخی تهدیدات از سوی ترامپ برای حمله مستقیم به ایران شده است و ترامپ با وجود فشار مشاوران امنیتی، به دلیل ترس از درگیری گسترده‌تر [پس از جنگ ۱۲ روزه] از اقدام نظامی مستقیم پرهیز کرده است (Meynial, 2025, p. 1-2). براساس نظریه معامله‌گرایانه صلح از طریق قدرت در سیاست خارجی^۴ باید گفت، ترامپ به جای پیروی از اصول ثابت، براساس فرصت‌های سیاسی و منافع فوری تصمیم‌گیری می‌کند (Pino, 2025). براساس نظریه «بازدارندگی مشروط»^۵، ترامپ از تهدید نظامی به عنوان ابزار فشار برای رسیدن به توافق استفاده

1. Haass

2. Kissinger

3. Stephen Walt

4. Transactional Diplomacy

5. Conditional Deterrence

می‌کند، اما تمایلی به درگیری مستقیم ندارد (Pino, 2025). از منظر دیگر، بر طبق نظریه موازنه منطقه‌ای، ترامپ به دنبال ایجاد موازنه‌ای جدید در منطقه با محوریت اسرائیل و کشورهای عربی است تا ایران را منزوی کند (Pino, 2025).

سیاست خارجی ترامپ مبتنی بر «نظم‌زدایی»^۱ و ملی‌گرایی واکنشی مفصل‌بندی شده است و به عبارتی، سیاست خارجی ترامپ واکنشی به جهانی‌شدن و چندجانبه‌گرایی و در تضاد با اصول همکاری بین‌المللی است. درواقع، بی‌اعتنایی ترامپ به نهادهای بین‌المللی مانند سازمان ملل، ناتو و ...، نظم لیبرال جهانی را عملاً «خنثی» کرده است. بر این مبنا، خروج از برجام نه تنها اقدامی امنیتی نبود، بلکه بخشی از پروژه سیاسی ترامپ برای حذف میراث دولت اوباما بود. مصادیقی چون افزایش تنش‌ها در خلیج فارس، تحریم‌های گسترده و انزوای دیپلماتیک ایران نتیجه سیاست‌های تهاجمی و غیرسازنده ترامپ در این فرایند است (Klein, 2025). بنابراین، ترامپ براساس رویکرد مبتنی بر واقع‌گرایی تهاجمی، نه صرفاً حفظ وضعیت موجود، بلکه به دنبال افزایش قدرت از طریق تضعیف دشمنان منطقه‌ای مانند ایران است. براساس اصل بازدارندگی فعال، آمریکا نه تنها باید تهدید کند، بلکه در صورت لزوم اقدام نظامی انجام دهد تا اعتبار بازدارندگی خود را حفظ کند. همچنین، براساس، نظریه موازنه منطقه‌ای، آمریکا باید به دنبال ایجاد موازنه در برابر نفوذ ایران با تقویت روابط با کشورهای عربی و اسرائیل باشد (Takeyh, 2025).

ریشه‌های تئوری «صلح از طریق قدرت» به مکتب «جکسونیسم»^۲ برمی‌گردد. این مکتب با محوریت منافع ملی و رویکردی واقع‌گرا و مبتنی بر قدرت، بر دیدگاه‌های اندرو جکسون، تئودور روزولت و جان فاستر دالاس استوار است. این مکتب با رد آرمان‌گرایی، بر حفظ حاکمیت ملی، استقلال و دفاع قاطع از منافع آمریکا در برابر قدرت‌های بزرگ (به‌ویژه اروپای استعماری) تأکید دارد (قادری کنگاوری، ۱۳۸۹: ۴۶-۴۷). جکسونی‌ها با ترکیب ملی‌گرایی مردمی و افزایش هزینه‌های دفاعی، رویکردی خشن و مبتنی بر «آمریکا اول» را دنبال می‌کنند. نشانه‌های تأثیر عمیق مکتب جکسونی بر سیاست خارجی ترامپ، سیاست «اول آمریکا»، شکاکیت نسبت به توافقات بین‌المللی و رویکرد منفی نسبت به ناتو و سازمان ملل است (ترابی و طاهری‌زاده، ۱۳۹۸: ۱۷۶-۱۸۰). بر طبق این مکتب که سازه‌های فکری ترامپ را تا حد بسیاری پوشش می‌دهد، هر ملتی در راستای منافع خود تلاش می‌کند و نمی‌توان برحسب پاره‌ای بارقه‌های

1. De-Ordering

2. Jacksonian

مشترک هویتی یا تاریخی منافع ملی را در کلیت خود شکننده کرد. آن‌ها با درس‌های تاریخی از تاریخ جهان اعتقاد دارند که هر حرکت و کنشی در سطح نظام بین‌الملل، می‌بایستی به‌نحوی دربردارنده منافع ایالات متحده و متحدانش باشد. بنابراین، در هر برهه و دوره زمانی منافع ملی راهنمای عمل بوده و الگوهای دوستی و دشمنی متغیر و برحسب مقتضیات بازتعریف می‌شوند. از نظر محققانی چون «مالونی»^۱، سیاست دولت «بایدن»^۲ و «اوباما»^۳ در مقابل ایران نقش اصلی را در افزایش قدرت منطقه‌ای ایران داشته‌اند. چراکه، حملات سایبری منتسب به ایران به زیرساخت‌های آمریکا و متحدانش در سال ۲۰۲۳، ۴۰ درصد افزایش داشته است. همچنین، فعالیت‌های نیابتی ایران در منطقه پس از کاهش تحریم‌ها در دوره بایدن ۳۵ درصد افزایش داشته است. پس از بازگشت تحریم‌های ثانویه در دوره ترامپ، صادرات نفت ایران، ۲۵ درصد کاهش داشته است (Maloney, 2023).

أبراین، مشاور امنیت ملی سابق ترامپ معتقد است که سیاست خارجی ترامپ به‌جای تمرکز بر آرمان‌گرایی یا مداخلات بشردوستانه می‌بایستی مبتنی بر منافع ملی، قدرت نظامی باشد. أبراین، براساس شواهدی چون کاهش ۴۰ درصدی صادرات نفت ایران پس از تحریم‌های جدید و کاهش ۳۰ درصدی توان عملیاتی سپاه ایران در سوریه پس از جنگ ۱۲ روزه، بیان می‌دارد که، اصل کلیدی در سیاست ترامپ، صلح از طریق قدرت است که تجلی نمایش قدرت نظامی و اقتصادی آمریکا و موجب بازدارندگی دشمنان خواهد شد. بر این مبنا، این تحلیل‌گر خواهان خروج ترامپ از توافق‌های چندجانبه و سیاست‌های مستقلانه‌تر در عرصه جهانی است (O'Brien, 2025). درواقع در روایت ترامپ، ایران به‌عنوان نماد دشمن تاریخی بازسازی شده شده است. ترامپ با استفاده از حافظه جمعی منفی نسبت به ایران (مانند بحران گروگان‌گیری ۱۹۷۹)، سیاست‌های تهاجمی خود را توجیه کرده است و رسانه‌های محافظه‌کار نقش اصلی را در تثبیت این نگرش دارند. خروج از برجام در این چهارچوب به‌عنوان بازگشت به روایت «ایران غیرقابل اعتماد» تعریف شده است. به نقش رسانه‌های محافظه‌کار در تثبیت این تصویر از ایران اشاره می‌کند (Owens, 2025).

منطق سود و هزینه در تئوری «صلح از طریق قدرت» اهمیت بسیاری دارد. بر طبق، نظرسنجی داخلی کاخ سفید تنها ۳۷ درصد از آمریکایی‌ها از حمله اقدام نظامی

1. Maloney
2. Biden
3. Obama

به ایران حمایت کرده‌اند و به نقل از منابع پنتاگون سه حمله پهبادی از سوی ایران علیه منافع آمریکا در منطقه در ماه مه ۲۰۲۵ صورت گرفته است. بنابراین، ترامپ تلاش می‌کند از ورود به جنگی پرهزینه اجتناب کند (Meynial, 2025, p. 3-5). به بیان دیگر از منظر دیدگاه «افول هژمونی»، آمریکا دیگر قادر نیست بدون توجه به پیامدهای گسترده، قدرت خود را در خاورمیانه اعمال کند و این مهم تردیدهای ترامپ را برای حمله‌ای گسترده به ایران دوچندان خواهد کرد (Durieux, 2025, p. 1-2). بر همین مبنا در پژوهش حاضر با بهره‌گیری از تئوری «صلح از طریق قدرت» که برگرفته از تئوری رئالیستی روابط بین‌الملل و مطالعات منطقه‌ای است به بررسی و تحلیل سیاست خارجی دولت دوم ترامپ در مقابل ایران به‌ویژه پس از جنگ ۱۲ روزه و سناریوها و پاسخ‌های احتمالی ایران پرداخته می‌شود.

۳. سناریوهای احتمالی سیاست خارجی دوم ترامپ در قبال ایران

۳-۱. تحلیل روندها در آینده پژوهی سناریوهای احصا شده

در تقسیم‌بندی روندهای پیش‌رو براساس تئوری «صلح از طریق قدرت» می‌بایستی بین روندهای قطعی، محتمل و عدم قطعی تمایز قائل شد. این تمایز به سیاست‌گذاران، تحلیل‌گران و آینده‌پژوهان کمک می‌کند تا نه تنها آینده را بهتر درک کنند، بلکه آمادگی بیشتری برای مواجهه با آن داشته باشند. براساس روندهای موجود نظیر رقابت ژئوپلیتیکی میان ایران و آمریکا، تمرکز مستمر ایالات متحده بر محدودسازی برنامه هسته‌ای ایران، استمرار تحریم‌های زیرساختی و نیز تمایل محتاطانه به مذاکره، می‌توان در ذیل هر یک از این سه سناریوی اصلی، سناریوهای فرعی و جزئی‌تری را استخراج کرد. پرداختن به این سناریوهای جزئی نه تنها دقت تحلیل را افزایش می‌دهد، بلکه به فهم بهتر از پیچیدگی‌های وضع موجود کمک می‌کند.

۳-۱-۱. «فشار حداکثری»

پس از خروج نسبی ایالات متحده از غرب آسیا، نقش رژیم صهیونیستی و اتحاد آن با کشورهای عربی برای مقابله با ایران اهمیتی مضاعف یافت. درواقع، با تزلزل ایالات متحده در حمایت از حاکمان عرب منطقه، اسرائیل به‌عنوان مدافع وضع موجود دولت‌های عرب حاشیه خلیج فارس وارد عمل شد؛ چراکه برآورد رژیم از روند بیداری اسلامی این بود که سقوط حکام عرب به استقرار نیروهای خواهد انجامید که موضع آشتی‌ناپذیرتری نسبت به این رژیم اتخاذ می‌کنند. با همین تصور، نتانیاهو به‌طور

ضمنی از مداخله عربستان و امارات در بحرین با پررنگ کردن تهدید ایران دفاع کرد. (جهانبخش و شاه‌شرقی، ۱۴۰۳: ۱۳۰). سیاست فشار حداکثری ترامپ در دور دوم ریاست جمهوری بر همکاری با شرکای منطقه‌ای نظیر اسرائیل، امارات و عربستان مورد توجه بوده است و هدف اصلی در آن مقابله با نفوذ و مهار قدرت منطقه‌ای ایران بدون جنگی گسترده در سطح منطقه است. استفاده از تحریم‌های هوشمند و هدفمند علیه نهادهای و سازمان‌های مالی و نظامی، به جای تحریم‌های فراگیر، بخشی از سیاست‌ها در جهت فشار اقتصادی و کاهش هزینه‌ها در سطح بین‌المللی بوده است. تلاش برای ایجاد اجماع بین‌المللی جدید از طریق نهادهای غیردولتی و ائتلاف‌های منطقه‌ای، به‌ویژه پس از کاهش نفوذ ایالات متحده در شورای امنیت، بخش مهمی از این روند است. تأکید بر بازدارندگی ترکیبی (فشار اقتصادی، تهدید نظامی و دادن فرصت‌هایی برای مذاکره و احتمال جنگ، تهدید نظامی جنگ محدود و فشار اطلاعاتی)، در جهت وادار کردن ایران به تغییر رفتار در زمینه هسته‌ای و حمایت از گروه‌های نیابتی است (Katulis, et, Al, 2025, p. 3-6). هدف اصلی در اجرای تحریم‌ها، تشدید گسل‌های ژئواکونومیک ایران و همسایگان منطقه‌ای است. بررسی وضعیت رشد اقتصادی کشورهای غرب آسیا دوران برآمدن ترامپ نشانگر دست‌کاری یک‌جانبه ظرفیت‌های تجاری و کاهش آن است (منتی، ۱۴۰۳: ۱۵۸). اضلاع عملی سیاست فشار حداکثری ترامپ در سال ۲۰۲۵ عبارت‌اند از: تحریم‌های متعدد و گسترده نفتی و بانکی، فعال‌سازی مجدد گروه اقدام ویژه مالی (FATF)، سفرهای متعدد دیپلماتیک به جهان عرب و اروپا برای تقویت اجماع منطقه‌ای و بین‌المللی و تحریم‌های هماهنگ با بریتانیا و متحدان اروپایی.

با این وجود، اعمال فشار حداکثری همواره خطر تشدید تنش‌ها و وقوع بحران‌های منطقه‌ای را به همراه دارد؛ چراکه فشارهای اقتصادی ممکن است منجر به کاهش ثبات داخلی ایران و افزایش احتمال واکنش تلافی‌جویانه از سوی این کشور شود (Salih, 2024 and Singh, 2025).

۳-۱-۲. مذاکره و بازدارندگی انعطاف‌پذیر

در سناریوی دوم، رویکرد مذاکره محور و بازدارندگی انعطاف‌پذیر مطرح می‌شود. در این چهارچوب، دولت دوم ترامپ به جای اعمال فشارهای شدید، از طریق مذاکرات مستقیم با ایران و با استفاده از ابزارهای تحریمی به‌عنوان اهرم مذاکراتی، سعی در دستیابی به توافق هسته‌ای جدید و محدودکننده‌تر خواهد کرد (Lindsay, 2025). در این

رویکرد، ادامه تحریم‌های اقتصادی همچنان به‌عنوان یک ابزار فشار به‌کار گرفته می‌شود؛ اما هدف اصلی آن ایجاد یک چهارچوب مذاکره‌ای است که ایران را به پذیرش محدودیت‌های جدید سوق دهد (Khudadad, 2024 and Dreyfuss, 2019). این رویکرد درعین‌حال باید از احتمال فروپاشی مذاکرات جلوگیری کند، به همین دلیل هماهنگی دقیق و پایش مستمر وضعیت منطقه‌ای از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (Boltuc, 2025 and Shahidsaless, 2025). لازم به ذکر است که این محدودیت‌ها بسیار گسترده بوده و شامل برچیدن سطح غنی‌سازی و رساندن آن به صفر، کاهش سطح قدرت موشکی کشور و رساندن آن به حداقل ممکن و عدم حمایت ایران از نیروهای متحد خود در سطح منطقه است.

البته با توجه به شرایط منطقه‌ای حصول توافقی جدید با ایالات‌متحده بسیار پیچیده شده است. چراکه اولاً، بحران غزه و حملات اسرائیل به فلسطین ممکن است فضای منطقه‌ای را برای مذاکره با ایران مسموم کند. دوم، سیاست‌های ترامپ فاقد انسجام راهبردی هستند و بیشتر براساس واکنش‌های لحظه‌ای و شخصی شکل گرفته‌اند (Pino, 2025). همچنین، از منظر نظریه «امنیت جمعی»^۱، در فقدان نقش فعال نهادهای بین‌المللی، تنش‌های ایران و آمریکا می‌تواند امنیت جهانی را تهدید کنند. این مهم نیازمند بهره‌گیری از نوعی بازدارندگی چندجانبه و دیپلماسی چندجانبه و بازسازی اعتماد بین‌المللی با مشارکت بازیگرانی چون چین، روسیه و اتحادیه اروپا است و صرفاً نقش اصلی بر عهده ایالات‌متحده نیست.

۳-۱-۳. اقدام نظامی پیشگیرانه و حمایت از نیروهای داخلی و جنبش‌های

گریز از مرکز در داخل ایران

همانند جنگ ۱۲ روزه و بمباران سه مرکز هسته‌ای ایران از سوی ایالات‌متحده، این اقدام مجدد می‌تواند شامل حملات هوایی هدفمند، استفاده از نیروهای ویژه یا گسترش چندسطحی حملات سایبری علیه زیرساخت‌های نظامی ایران باشد. هدف از این اقدام، کاهش توان عملیاتی ایران و جلوگیری از توسعه بیشتر برنامه‌های نظامی آن است؛ اما پیامدهای چنین اقداماتی، ازجمله احتمال واکنش‌های تلافی‌جویانه از سوی ایران، احتمال تشدید درگیری‌های نظامی در منطقه و حتی افزایش بی‌ثباتی‌های ژئوپلیتیکی، بسیار پیچیده است (Kroenig & Negrea, 2024 and Future Center, 2024)؛ بنابراین، این

سناریو به‌عنوان آخرین چاره در نظر گرفته می‌شود. در رابطه با احتمال این سناریو باید گفت، بودجه نظامی آمریکا در منطقه خاورمیانه در سال ۲۰۲۵، ۵۰ درصد افزایش داشته است و حملات هوایی آمریکا و اسرائیل به مواضع ایران در سوریه و عراق، بیش از ۳۰ درصد افزایش داشته است (Takeyh, 2025).

با این وجود، براساس سناریوهای نظریه بازدارندگی باید گفت، رهبران رژیم اسرائیل به‌عنوان دارندگان سلاح هسته‌ای، علیه ایران ریسک شروع به جنگ هسته‌ای و استفاده از سلاح را نمی‌کنند. اما در کنش‌های گفتاری خود، نشانه‌های تهدید صریح مبنی بر انتقام‌جویی گسترده و بازدارندگی از طریق مجازات سخت را ارسال می‌کنند (ثانی‌آبادی، ۱۴۰۴: ۴۸). «مالونی»^۱، پژوهشگر معروف «مؤسسه بروکینگز»^۲ معتقد است که آمریکا نه لزوماً با حمله پیش‌دستانه، بلکه با حفظ قدرت نظامی و دیپلماتیک، باید از منافع خود در برابر تهدیدات ایران دفاع کند؛ چراکه ایران با تغییر تاکتیک‌های خود، از جمله استفاده از نیروهای نیابتی، حملات سایبری و تهدیدات منطقه‌ای، مدل بازدارندگی سنتی را بی‌اثر کرده است، بنابراین، آمریکا باید راهبرد بازدارندگی خود را (در جهت مهار نفوذ منطقه‌ای ایران در عراق، سوریه، لبنان و یمن، پاسخ به تهدیدات سایبری و موشکی، حفظ امنیت متحدان منطقه‌ای و جلوگیری از دستیابی به سلاح هسته‌ای) بازتعریف کند (Maloney, 2023). در راهبرد حمایت از نیروهای داخلی و جنبش‌های گریز از مرکز در داخل ایران، آمریکا با استفاده از ابزارهای غیرمستقیم مانند حمایت اطلاعاتی، مالی و رسانه‌ای به گروه‌های مخالف ساختار سیاسی در ایران، تلاش می‌کند فشار داخلی بر دولت را افزایش داده و منجر به تغییرات ساختاری در نظام سیاسی ایران شود (Davenport, 2024 and Vakil & Quilliam, 2019). این حمایت به‌صورت مخفیانه و از طریق کانال‌های غیررسمی انجام می‌شود تا از واکنش شدید ایران جلوگیری شود. در این سناریو، هدف تقویت فشار داخلی است به‌گونه‌ای که مردم ایران در نهایت خواستار اصلاحات و تغییرات سیاسی شوند. اما این رویکرد همواره با چالش‌هایی همراه است؛ از جمله احتمال برخورد شدید جنبش‌های داخلی توسط حکومت ایران و نیز واکنش‌های بین‌المللی نسبت به مداخله در امور داخلی یک کشور (Shine & Zimmt, 2024).

1. Maloney

2. Brookings Institution

۳-۱-۴. همکاری منطقه‌ای و ایجاد ائتلاف‌های چندجانبه

سناریوی مذکور به شکل مجزا از سوی ترامپ در دوره دوم در دستور کار قرار نگرفته است و در تمام دوره‌های تنش بین ایالات متحده و ایران در دستور کار بوده است و می‌توان آن را نیز بخشی از راهبرد جامع‌تر در این زمینه دانست.

در این سناریو، آمریکا با متحدانی نظیر اسرائیل، کشورهای خلیج فارس، ژاپن و حتی برخی کشورهای اروپایی، یک سیاست هماهنگ برای مهار نفوذ ایران اتخاذ می‌کند. این همکاری شامل اشتراک‌گذاری اطلاعات، برگزاری تمرین‌های نظامی مشترک، اعمال تحریم‌های هماهنگ و استفاده از ابزارهای دیپلماتیک جمعی می‌شود (Alcaro, 2021 and Belin, Ruge, & Shapiro, 2024). در همین رابطه پس از جنگ ۱۲ روزه، تحرکات نظامی آمریکا در خلیج فارس موجب مهار نسبی تحرکات ایران شده است. همچنین، همکاری نزدیک با اسرائیل و عربستان، منجر به تقویت جبهه ضدایرانی در منطقه شده است (Momtaz, 2025, p. 71-72).

هرچند این رویکرد نیازمند هماهنگی دقیق بین چندین کشور با منافع متفاوت و پذیرش مشترک محدودیت‌های مداخله است؛ چالشی که می‌تواند به نوسانات و پیچیدگی‌های بیشتری منجر شود (Singh, 2025 and Kahalzadeh, 2022).

با این وجود، ائتلاف جهانی علیه ایران پس از جنگ ۱۲ روزه به وجود نیامد؛ چراکه علی‌رغم بدعهدی اروپاییان در فعال کردن سازوکار ماشه، ایران همچنان در روند مذاکرات بر دیپلماسی تأکید داشت. از سوی دیگر، جنگ ۱۲ روزه تجاوزی آشکار به تمامیت ارضی ایران بود واکنش‌های بین‌المللی به جنگ ۱۲ روزه و فعال‌سازی اسنپ‌بک توسط اروپا بیانگر حقانیت ایران و افزایش موقعیت راهبردی و استراتژیک ایران در بین قدرت‌های شرقی در این روند بود. بررسی مواضع روسیه، چین و ایران در برابر اقدام اروپا و مذاکرات در چین سازمان همکاری شانگهای، این فرض را تا حدی قوت بخشید که، چین و روسیه چندان مشابه اتحادیه اروپا تحت فشار ایالات متحده عمل نخواهند کرد. همچنین، با وجود آنکه، در فاصله سال ۲۰۲۵ تا جنگ ۱۲ روزه، بودجه دفاعی آمریکا در منطقه خلیج فارس، ۴۲ درصد افزایش یافت، این مهم منجر به تقویت مناسبات ایران با قدرت‌های شرقی شده است، چنانچه در همین بازه زمانی فعالیت‌های دیپلماتیک ایران با چین و روسیه بیش از ۲۹ درصد افزایش داشته است.

۳-۱-۵. رویکرد ترکیبی

این رویکرد چندجانبه که هم‌زمان به ابعاد ژئوپلیتیکی، اقتصادی و فناوری توجه دارد، به آمریکا اجازه می‌دهد تا در یک محیط پیچیده و پویا، به‌طور مداوم سیاست‌های خود را با تغییر شرایط تطبیق دهد. در این میان، نقش متحدان منطقه‌ای و بین‌المللی، به‌ویژه در خاورمیانه، آسیای شرقی و اروپا، برای موفقیت نهایی این راهبرد بسیار حیاتی است؛ زیرا هماهنگی و همکاری نزدیک با این کشورها می‌تواند به ایجاد یک فشار جمعی و مؤثر علیه ایران منجر شود و از وقوع بحران‌های گسترده جلوگیری نماید (Belin, 2024). مالونی اعتقاد دارد که ایران در حال تغییر راهبرد از بازدارندگی افقی (نیابتی) به بازدارندگی عمودی (مستقیم) است که می‌تواند منجر به درگیری‌های مستقیم‌تر با آمریکا شود وی تأکید می‌کند که سیاست‌های متناقض آمریکا-از جمله تغییرات ناگهانی بین دیپلماسی و فشار نظامی- باعث سردرگمی متحدان و جسارت بیشتر ایران شده است. بنابراین، پیشنهاد می‌دهد که آمریکا باید راهبردی چندلایه شامل دیپلماسی، تحریم هوشمند و بازدارندگی نظامی را دنبال کند (Maloney, 2023). در نتیجه، هرچند هر یک از سناریوهای مطرح دارای چالش‌ها و ریسک‌های خاص خود هستند؛ اما استفاده از یک رویکرد چندجانبه و ترکیبی که در آن از ابزارهای اقتصادی، دیپلماتیک و نظامی به‌طور هماهنگ استفاده شود، محتمل‌ترین گزینه برای اتخاذ سیاست خارجی آمریکا با ایران در دوران دولت دوم ترامپ به شمار می‌رود.

۴. واکنش ایران به سناریوهای احتمالی

در ادامه واکنش‌های احتمالی ایران به برخورد دولت دوم ترامپ، به پنج سناریوی اصلی پرداخته شده است که هر یک از آن‌ها پیامدهای ژئوپلیتیکی، اقتصادی، نظامی و دیپلماتیک متفاوتی را به‌همراه خواهند داشت.

۴-۱. مقاومت فعال و تقویت بازدارندگی نظامی متعارف

در سناریوی نخست، ایران در پاسخ به اعمال فشار حداکثری دولت دوم ترامپ، احتمالاً مسیر مقاومت و تقویت توان دفاعی خود را برمی‌گزیند. این رویکرد به‌عنوان یک پاسخ بازدارنده و دفاعی، نشان می‌دهد که ایران در مواجهه با تحریم‌ها و فشارهای اقتصادی، همواره تمایل به تقویت دفاع خود دارد. این کشور احتمالاً با افزایش تولید تسلیحات پیشرفته (پهپادها، موشک‌های بالستیک، سامانه‌های سایبری) به دنبال بازدارندگی

نامتقارن خواهد بود. روندهای گذشته نشان می‌دهد ایران در دوره تحریم‌های ۲۰۱۸-۲۰۲۴، توان موشکی خود را ۴۰ درصد افزایش داد از سمتی دیگر همکاری‌های نظامی - امنیتی در چهارچوب پیمان‌های چندجانبه (مانند شانگهای) برای دورزدن تحریم‌ها در این سناریو مورد توجه ایران خواهد بود. البته با توجه به عدم تصمیم چین (به‌عنوان بازیگر اصلی در پیمان شانگهای)، جهت تقابل صریح با ایالات متحده، چهارچوب مذکور همچنان نتوانسته است در دور زدن تحریم‌ها کمک شایانی به ایران داشته باشد.

در ارتباط با بازدارندگی نظامی متعارف از سوی ایران، کنعانی‌مقدم بر این باور است که سیاست‌های ترامپ بازدارنده نبوده و موجب تقویت محور مقاومت در منطقه شده است و نمونه‌های چون عدم توانایی کشورهای اسلامی در اجلاس شرم‌الشیخ در دستیابی به موضعی مشترک علیه ایران و «نمایش تحقیر» آنان، نشان می‌دهد که ایران در برابر تهدیدات و تحقیرهای ترامپ، با افزایش نفوذ منطقه‌ای و اتحاد با بازیگران غیردولتی پاسخ داده است (Kan'ani Moghaddam, 2025). همچنین، اقدامات ترامپ به‌جای بازدارندگی کامل بر «بازدارندگی ناقص»^۱ بنیان قرار گرفته است و این مهم می‌تواند منجر به تحریک ایران و افزایش تنش‌های منطقه‌ای شود. از طرفی، در فقدان کانال‌های رسمی مذاکره، احتمال افزایش درگیری مجدد و سردرگمی بیش از هر زمانی شده است. در فقدان گرایش ایالات متحده به گزینه دیپلماتیک و تداوم فشار حداکثری، ایران بیش از هر زمانی به سمت مقاومت و مقابله سوق خواهد یافت. برای نمونه، افزایش ۲۵ درصدی فعالیت‌های موشکی ایران در منطقه در پاسخ به فشارها صرفاً بخشی از این واقعیت است (Slavin, 2025). ایران پس از جنگ ۱۲ روزه، به سمت افزایش همکاری با چین و روسیه گرایش یافته است و از سوی دیگر، ذخایر اورانیوم غنی‌شده ایران به‌عنوان تهدیدی بالقوه همچنان خارج از کنترل بین‌المللی باقی مانده است. همچنین، محور مقاومت (ایران، حزب‌الله، حوثی‌ها) تضعیف شده اما از بین نرفته است. مجموع این موارد نشان می‌دهد که در صورت عدم دیپلماسی فعال، احتمال درگیری‌های بعدی بسیار بالا خواهد بود (Middle East and North Africa Forum, 2025).

۴-۲. گرایش به مذاکره و بازدارندگی انعطاف‌پذیر

از نظر ایران، دو مشکل اساسی پیش‌روی دیپلماسی و مذاکره احتمالی با ایالات متحده وجود دارد. نخست، مخالفت مذاکره با ایران از سوی برخی نمایندگان کنگره و تضعیف

دیپلماسی مؤثر و دوم، گرایش ایالات متحده به مذاکرات مشروط و سیاست‌های تنبیهی. در سناریوی مذکور، ایران می‌تواند رویکرد مذاکره محور و بازدارندگی انعطاف‌پذیر را اتخاذ کند. در این چهارچوب، به‌جای پاسخ تهاجمی، ایران سعی خواهد کرد از طریق کانال‌های دیپلماتیک چندجانبه (مانند مذاکرات در قالب شورای امنیت و یا از طریق همکاری با نهادهای بین‌المللی) به دستیابی به توافق‌هایی در زمینه برنامه هسته‌ای و سایر مسائل منطقه‌ای بپردازد. ابزارهای فشار اقتصادی همچنان به‌عنوان اهرم‌های مذاکره‌ای به‌کار گرفته می‌شوند، اما هدف اصلی کاهش تنش‌ها و ایجاد چهارچوب‌های نظارتی مشترک برای تضمین اجرای توافقات است. این رویکرد، می‌تواند زمینه‌ای برای کاهش بحران و جلوگیری از بروز درگیری‌های نظامی فراهم آورد. ایران ممکن است جهت احیای برجام و نیز جنگی دوباره با مداخله ایالات متحده به مذاکرات غیرمستقیم مجدد با آمریکا روی آورد؛ چراکه ایران در شرایط رکود اقتصادی، انعطاف‌پذیری بیشتری از خود نشان می‌دهد. برخلاف این دیدگاه، برخی منابع معتبر غربی اعتقاد دارند که تأثیر سیاست‌ها در جنگ ۱۲ روزه و رفتار متحدان ایالات متحده، افکار عمومی در ایران و کشورهای منطقه برخلاف تصور غربی‌ها بوده است. به واقع، عدم انسجام در تصمیم‌گیری‌ها و نادیده گرفتن توصیه‌های نهادهای اطلاعاتی منجر به اشتباهات راهبردی در این زمینه شده است (The Conversation, 2025). براساس دیپلماسی مشروط^۱، به‌عنوان شیوه مذاکره در رویکرد صلح از طریق قدرت، مذاکره با ایران فقط در صورتی موفق خواهد بود که با فشار هدفمند و پیشنهادی ملموس همراه باشد. از سوی دیگر، نبود اعتماد، تحریم‌های شدید و فشار داخلی در هر دو کشور موجب انسداد در مسیر مذاکره شده‌اند.

«آبراین»^۲، مشاور امنیت ملی سابق ترامپ در دفاع از سیاست‌های خارجی ترامپ در دوره دوم تأکید می‌کند که سیاست «فشار حداکثری» پس از جنگ ۱۲ روزه باعث تضعیف توان منطقه‌ای ایران شده و آمریکا باید این مسیر را ادامه دهد تا ایران مجبور به بازگشت به میز مذاکره شود (O'Brien, 2025).

1. Conditional Diplomacy

2. O'Brien

۳-۴. اقدام نظامی - استراتژیک (واکنش به حمله مجدد) و ائتلاف‌سازی در این راستا

سناریوی سوم بر مبنای اقدام نظامی پیشگیرانه استوار است. هدف از این اقدام نظامی و استراتژیک، کاهش توان عملیاتی ایران و جلوگیری از توسعه بیشتر برنامه‌های نظامی آن است؛ اما پیامدهای چنین اقداماتی، از جمله احتمال واکنش تلافی جویانه، افزایش تنش‌های منطقه‌ای و به هم زدن ثبات ژئوپلیتیکی، بسیار جدی و پیچیده خواهد بود. در این شرایط ایران ضمن اقدام نظامی متناسب احتمالاً از راهبردهای نامتقارن از جمله ۱. حملات مستقیم و غیرمستقیم متحدان نظامی و شبه‌ظامی ایران در منطقه به‌ویژه در لبنان، عراق و یمن علیه اسرائیل و پایگاه‌های آمریکا در منطقه؛ ۲. حمله سایبری به زیرساخت‌های حیاتی آمریکا؛ ۳. تشدید درگیری در خلیج فارس از جمله هدف‌گیری نفتکش‌ها یا پایگاه‌های آمریکا در عراق و قطر استفاده خواهد کرد (Davenport, 2024). در همین راستا، یکی از اقدامات مهم ایران، پاسخ به حملات اسرائیل به حوثی‌ها یمن و دفاع از آن‌ها و واکنش‌های لازم در این زمینه از طریق موشک‌های بالستیک و نیز مختل کردن ورود و خروج کشتی‌های اسرائیلی در دریای سرخ به‌ویژه باب‌المندب است. در همین ارتباط برخی از تحلیل‌گران دانشگاه پنسیلوانیا در بررسی پیامدهای جنگ ۱۲ روزه و چشم‌انداز روابط ایران و آمریکا در دوره دوم ترامپ هشدار می‌دهند که ادامه سیاست‌های تهاجمی (که در آن نقش اسرائیل و بازیگران عربی ناهم‌سو با ایران به‌شدت دیده می‌شود) در صورتی که به‌زودی از طریق ابزارهای دیپلماتیک پیگیری نشود، ممکن است منجر به درگیری‌های بیشتر در سطح منطقه و جهان شود (Perry World House, 2025). همچنین، هرچند که جنگ ۱۲ روزه موجب تضعیف زیرساخت‌های نظامی ایران شد؛ اما به تغییر رفتار راهبردی منجر نشد و ایران همکاری‌های منطقه‌ای خود را با محور مقاومت حفظ کرد و اروپا نتوانست نقش میانجی مؤثری ایفا کند و در برابر فشار آمریکا عقب‌نشینی کرد. درمجموع این موارد باید گفت، احتمال درگیری‌های محدود در آینده همچنان بالا باقی‌مانده است.

در سناریوی ائتلاف‌سازی منطقه‌ای که نسبت به شرایط قبل از جنگ ۱۲ روزه نسبتاً ضعیف و شکننده شده است، ایران به‌همراه متحدانی مانند عراق، یمن و برخی کشورهای عربی و محور مقاومت، در سطح منطقه و چین و روسیه در سطح بین‌المللی درصدد ساخت ائتلاف‌های منطقه‌ای و بین‌الملل برآید (Vakil & Quilliam, 2019). البته با توجه به فشارهای ایالات‌متحده به دولت عراق و عدم همراهی بسیاری از دولتمردان

این کشور، امکان همراهی گروه‌هایی چون حشدالشعبی نیز با شکنندگی و ضعف‌های بسیاری همراه است و نیازمند بازنگری اساسی است.

ائتلاف‌سازی ایران، درواقع به‌مثابه واکنشی در مقابل رویکرد مشابه ایالات‌متحده در ائتلاف‌سازی علیه ایران است. در این ارتباط، می‌توان سه ضعف اساسی را در سیاست تهاجمی ترامپ و تضعیف روند ائتلاف‌سازی منطقه‌ای و بین‌المللی علیه ایران، عنوان کرد؛ نخست، عدم انسجام راهبردی و فقدان چهارچوب بلندمدت برای تعامل با ایران، که منجر به سردرگمی متحدان آمریکا شده است. دوم، تداوم افزایش تنش آمریکا با قدرت‌های جهانی منجر به واکنش منفی روسیه و چین به اقدامات ترامپ و پیچیده‌تر شدن معادلات منطقه‌ای شده است. نهایتاً آنکه، بی‌توجهی به دیپلماسی نرم و تمرکز صرف بر قدرت نظامی، منجر به کاهش نسبی نفوذ آمریکا در افکار عمومی شده است. (Lindsay, 2025). درواقع، حمله آمریکا به ایران و تخریب سه سایت هسته‌ای و تأخیر ده‌ساله در برنامه غنی‌سازی (ادعای ترامپ) (France 24, 2025)، منجر به شکاف دیپلماتیک در اتحادیه اروپا شد و به دنبال آن سه کشور خواهان تداوم و افزایش تحریم ایران و پنج کشور خواهان بازگشت به میز مذاکره شدند (Berretta, 2025, p. 1-3). تخریب سایت‌های هسته‌ای ایران که بی‌اعتمادی جهانی به دیپلماسی را به نازل‌ترین حد ممکن خود رساند، تداوم مذاکرات غیررسمی در عمان را بیش از هر چیز به این سمت می‌برد که ترامپ بیش از هر چیز به دنبال توافقی جدید مبتنی بر منافع خود و متحدان و تداوم فشارهای چندجانبه در این فرایند است.

۴-۴. حرکت به سوی تسلیحات هسته‌ای - راهبرد بازدارندگی حداکثری

در این سناریو، ایران، متأثر از استمرار سیاست فشار حداکثری از سوی ایالات‌متحده آمریکا، انفعال و ناکامی نهادهای بین‌المللی در تضمین حقوق هسته‌ای‌اش و تشدید تهدیدات امنیتی، تصمیم به اتخاذ یک دکترین بازدارندگی هسته‌ای می‌گیرد. این مسیر که می‌توان آن را بازتعریف بنیادین در رویکرد امنیتی جمهوری اسلامی تلقی کرد، متضمن تلاش برای دستیابی سریع به «آستانه تولید سلاح هسته‌ای»^۱ از طریق غنی‌سازی با خلوص بالا، توسعه توانمندی‌های موشکی متناسب با قابلیت حمل کلاهک و در صورت لزوم، خروج رسمی از معاهداتی چون «ان. پ. تی»^۲ خواهد بود. در این ارتباط باید گفت، علی‌رغم حمله نظامی در جنگ ۱۲ روزه به ایران، هنوز این سناریو

1. Nuclear Breakout Threshold

2. NPT (Non-Proliferation Treaty)

در دستورکار قرار نگرفته است و فراتر از آن، این مهم نیازمند حکم صریح رهبری خواهد بود که بعید به نظر می‌رسد در شرایط فعلی تحقق یابد.

مقارن با فردای پس از جنگ ۱۲ روزه، بازیگران اروپایی حاضر در توافق هسته‌ای (آلمان، فرانسه و انگلیس) به بهانه احتمال بازگشت ایران به سمت تسلیحات هسته‌ای و نیز پاسخ به ادعای همکاری ایران به روسیه در جنگ علیه یکی از کشورهای اروپایی، براساس نوعی دیپلماسی پیشگیرانه و بازدارندگی هسته‌ای پس از چندین ماه مذاکرات بی‌سرانجام، با توجیه غیرمنطقی نقض تعهدات از سوی ایران، تلاش کردند تا از طریق اسنپ‌بک، در میانه بحران و تنش، امتیازاتی از ایران و حتی روسیه و ایالات متحده بگیرند. این اقدام، افکار جهانی را در تضعیف دیپلماسی سازنده به‌شدت تحت تأثیر قرار داد و شواهد بیش از آنکه علیه ایران باشد به ضرر کنشگران اروپایی بود؛ چراکه نخستین نقض برجام از سوی دولت پیشین ترامپ صورت گرفته بود و ایران تا قبل از جنگ ۱۲ روزه (علی‌رغم بدعهدی‌های گروسی) با اژانس بین‌المللی انرژی اتمی همکاری کاملی کرده بود.

۴-۵. ترکیبی

واقعیت آن است که ترامپ، فاقد یک نقشه راه مشخص برای تعامل با ایران است و اظهارات متضاد ترامپ و مشاورانش موجب سردرگمی متحدان آمریکا شده است و این مهم از نگاه برخی تحلیل‌گران منجر به تضعیف اعتبار بین‌المللی و تردید در پاسخ‌گویی قاطع از سوی ایالات متحده شده است (Meynial, 2025, p. 3-5). همچنین، تعداد پایگاه‌های فعال آمریکا در منطقه خاورمیانه در سال ۲۰۲۵ نسبت به ۲۰۱۹، ۱۵ درصد کاهش یافته است و طبق آخرین «نظرسنجی‌های معتبر»^۱ فقط ۴۰ درصد از متحدان اروپایی آمریکا، از سیاست ترامپ در قبال ایران حمایت می‌کنند (Durieux, 2025, p. 3). درواقع، بی‌ثباتی در سیاست خارجی و تغییرات ناگهانی در مواضع و اقدامات ترامپ موجب تشدید رقابت‌های نیابتی در منطقه و بی‌اعتمادی در سطح بین‌المللی شده است (Roussel, 2025, p. 2-4). باین‌حال محققان اروپایی، در توجیه رفتار فرانسه، آلمان و انگلیس در فعال کردن سازوکار ماشه معتقدند که این رفتار در قاعده حقوق بین‌الملل و دیپلماسی تنبیهی در چهارچوب حقوقی قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت صورت گرفته است و در صورت عدم تحقق تعهدات ایران، آن‌ها تحریم‌های سازمان ملل را مجدداً

۱. می‌توان به نظرسنجی مؤسسه Pew در این زمینه اشاره داشت.

بازخواهند گرداند. این در حالی است که، ایران به تمام تعهدات خود در روند برجام عمل کرده و این غربی‌ها بوده که در روند آن به تعهدات خود عمل نکردند و با خروج یک‌جانبه ترامپ، کشورهای فرانسه، انگلیس و آلمان نیز نه تنها به تعهدات خود عمل نکردند، بلکه اساساً به ماهیت دیپلماسی خیانت کردند.

درمجموع، سناریوهای سیاست خارجی دولت ترامپ پس از جنگ ۱۲ روزه در مقابل ایران را می‌توان در طیفی از روندها مشاهده کرد که در جدول زیر به اختصار آمده است.

جدول ۱: سناریوهای سیاست خارجی دولت دوم ترامپ در قبال ایران پس از جنگ ۱۲ روزه

لایه مدل درختی	عنوان سناریو	ویژگی‌ها و اقدامات کلیدی	سطح قطعیت
هسته سخت	رقابت ژئوپلیتیکی آمریکا با ایران	تقابل پایدار در غرب آسیا؛ هدف محدودسازی نقش منطقه‌ای ایران	قطعی
	تمرکز بر محدودسازی برنامه هسته‌ای ایران	جلوگیری از دسترسی به آستانه سلاح هسته‌ای	قطعی
	نقش اسرائیل و شورای همکاری خلیج فارس	پشتیبانی نظامی و اطلاعاتی از سیاست‌های مهارگرایانه آمریکا	قطعی
	تداوم تحریم‌های پایه‌ای	حفظ تحریم‌های ساختاری حتی در صورت مذاکرات محدود	قطعی
	تأثیرپذیری از وضعیت داخلی ایران	ثبات یا بحران سیاسی - اقتصادی ایران، عامل کلیدی در اثربخشی فشار خارجی	قطعی
پوسته میانی	سیاست فشار حداکثری	تشدید تحریم‌های اقتصادی، فشار مالی و منطقه‌ای علیه ایران	بسیار محتمل
	بازگشت به سیاست دوره اول ترامپ	اعمال راهبرد فشار بدون دیپلماسی مؤثر، تهدیدات آشکار	بسیار محتمل
	اقدام غیرمستقیم از سوی متحدان	حملات نیابتی از طریق اسرائیل یا عربستان علیه منافع ایران	محتمل
	مذاکره و بازدارندگی انعطاف‌پذیر	استفاده تاکتیکی از مذاکره و تحریم برای مدیریت بحران	محتمل

لایه مدل درختی	عنوان سناریو	ویژگی‌ها و اقدامات کلیدی	سطح قطعیت
	همکاری چندجانبه منطقه‌ای	ایجاد ائتلاف‌های ضدایرانی با مشارکت شرکای منطقه‌ای	محتمل
پوسته بیرونی	اقدام نظامی پیشگیرانه	حملات محدود علیه تأسیسات هسته‌ای یا نظامی با هدف بازدارندگی	کم‌احتمال ولی با پیامد بالا
	جنگ سایبری یا حملات دقیق	عملیات سایبری علیه زیرساخت‌های حیاتی مانند انرژی، ارتباطات، صنایع	کم‌احتمال، اما تأثیرگذار
	حمایت از نیروهای داخلی ایران	حمایت اطلاعاتی یا رسانه‌ای از گروه‌های اپوزیسیون یا معترض	پُرریسک و غیرقطعی
	تشدید ناآرامی‌های داخلی ایران	بی‌ثبات‌سازی داخلی با بهره‌گیری از نارضایتی‌های اجتماعی	نامطمئن ولی با تأثیر بالا
	سناریوی ترکیبی	ترکیب ابزارهای تحریمی، دیپلماتیک و نظامی برای مدیریت انعطاف‌پذیر شرایط	محتمل‌ترین در سناریوی پیچیده

منبع: یافته‌های نویسندگان

در نهایت، می‌توان نتیجه گرفت که انتخاب سناریوی ترکیبی از سوی دولت ترامپ در قبال ایران، نه یک راهبرد متناقض، بلکه انعکاسی مستقیم از دکترین صلح از طریق قدرت است. این رویکرد با بهره‌گیری از ابزارهای هم‌زمان فشار و پیشنهاد دیپلماسی، در پی ایجاد توازن تهدید و فرصت برای ایران بود؛ به نحوی که تصمیم‌گیران جمهوری اسلامی، صرف هزینه‌های تداوم مقاومت را بیش از امتیازدهی در مذاکرات ارزیابی کنند.

نتیجه‌گیری

انتخاب مجدد ترامپ در عرصه سیاست خارجی ایالات متحده فصلی نوینی در مناسبات ایران و ایالات متحده در قرن بیست‌ویکم بود. نزدیکی بیش از حد رهبران اسرائیل و دولت ترامپ، منجر به تشریک مساعی بیشتر آن‌ها برای بازتعریف مجدد نظم منطقه‌ای خاورمیانه به‌ویژه پس از حادثه ۷ اکتبر ۲۰۲۳ بود. سیاست رئالیستی ترامپ که عملاً خواهان توافقی سازنده در مسئله هسته‌ای نبود و در دوره پیشین به شکل یک‌جانبه از برجام خارج شده بود، نهایتاً منجر به جنگ ۱۲ روزه و بمباران برخی از مراکز

هسته‌ای ایران شد. می‌توان مبادی سیاست خارجی دولت ترامپ را مبتنی بر تئوری «صلح از طریق قدرت» دانست که در آن مذاکره، دیپلماسی و مناسبات دوجانبه و چندجانبه مبتنی بر اصل «قدرت» در نظام فکری رئالیستی است. براساس این تئوری که میراثی از دکترین جکسونی است، صلح بیش از هر چیز نتیجه جنگ و برآمده از ساختار قدرت بازیگران است و الگوهای دوستی و دشمنی را بازیگران جهانی تعیین خواهند کرد.

در این راستا، در پژوهش حاضر، سیاست خارجی دولت دوم ترامپ در مقابل ایران با تمرکز بر مسئله هسته‌ای به‌ویژه پس از جنگ ۱۲ روزه مورد تحلیل و ارزیابی قرار گرفت و سناریوها و پاسخ‌های احتمالی در این روند مورد واکاوی قرار گرفت.

یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که، سیاست خارجی دولت ترامپ به‌عنوان بازتابی از تئوری «صلح از طریق قدرت» به‌عنوان رویکردی واقع‌گرایانه و مبتنی بر آرای جکسون است که بر احیای سنت‌های بازدارندگی سخت‌افزاری در سطح بین‌المللی تأکید دارد. در این راستا، سیاست‌های «فشار حداکثری» ترامپ، از طریق خروج از توافق هسته‌ای برجام، جنگ ۱۲ روزه و اعمال تحریم‌های یک‌جانبه، نه تنها بر توان اقتصادی و نظامی ایران تأثیرگذار بوده، بلکه موقعیت آمریکا در نظام بین‌الملل را در قالب یک ابرقدرت بازتعریف کرده است. در همین رابطه، رویکرد ترامپ تلفیقی از مکتب جکسونیسم (واقع‌گرایی تهاجمی، ملی‌گرایی و تأکید بر قدرت سخت) است و مبتنی بر تحریم‌های ساختاری، فشار نظامی غیرمستقیم و مدیریت تاکتیکی بحران است. همچنین، براساس سناریوهای احتمالی مطرح، در صورت تداوم تنش پس از جنگ ۱۲ روزه، گزینه تشدید بحران و احتمال تداوم جنگ‌های محدود در چهارچوب رقابت ژئوپلیتیکی در غرب آسیا بسیار محتمل است و سناریوی عملیات نظامی پیشگیرانه (با احتمال کم و پیامد بالا) و سناریوی ترکیبی (تحریم، دیپلماسی مشروط و حمایت از مخالفان داخلی) با وجود پیچیدگی‌ها و واکنش‌های غیرقابل پیش‌بینی به‌مثابه استراتژی‌های کلیدی قابل طرح هستند. بنابراین، سیاست دولت ترامپ در مقابل ایران براساس رویکردی ترکیبی بر سه اصل واقع‌گرایی تهاجمی، ملی‌گرایی افراطی و قدرت سخت است و دور از انتظار است که بدون کسب دستاوردی چشمگیر تجدیدنظر دیگری داشته باشد. از سوی دیگر، سناریوی ترکیبی انتخاب‌شده در این پژوهش، به‌عنوان یک رویکرد چندبعدی، سهم مؤثری در تبیین دقیق استراتژی‌های تحلیلی و عملی ضد ایران داشته است. این رویکرد با تلفیق اجزای فشار اقتصادی، تقویت بازدارندگی نظامی در مناطق کلیدی ژئوپلیتیکی مانند خلیج فارس و حفظ

خط‌مشی مذاکرات مشروط، چهارچوبی جامع برای پاسخ به تهدیدات و فرصت‌های موجود ارائه می‌دهد.

در عصر حاضر و پس از جنگ ۱۲ روزه، انعطاف‌پذیری استراتژیک و توانایی تلفیق ابعاد مختلف سیاست خارجی، از مهم‌ترین عوامل دستیابی به اهداف بین‌المللی محسوب می‌شوند. با توجه به پیچیدگی‌های فزاینده ژئوپلیتیکی و اقتصادی جهان، سیاست‌گذاری‌های آتی آمریکا مبتنی بر رویکرد ترکیبی و بهره‌گیری از جنگ‌های پیشگیرانه و محدود با اهداف مشخص نظامی و هسته‌ای است، تا بتواند ضمن حفظ منافع ملی، به سمت ساختارهای بین‌المللی ثبات‌بخش حرکت کند. بنابراین، پیوند عمیق میان چهارچوب نظری «صلح از طریق قدرت» و سناریوی ترکیبی در سیاست خارجی آمریکا، به‌عنوان یک راهبرد کلان بازدارندگی و هم‌زمان ایجاد بسترهای دیپلماتیک، پایه و اساس تحلیلی برای مواجهه با چالش‌های آینده در برابر جمهوری اسلامی ایران است.

در نهایت، پیش‌بینی واکنش ایران به سیاست خارجی آمریکا در برخورد با ایران در دوره دولت دوم ترامپ به میزان انعطاف‌پذیری در واکنش به تحولات سریع ژئوپلیتیکی، توانایی ایجاد هماهنگی مؤثر با متحدان منطقه‌ای و بین‌المللی و مدیریت تعارضات داخلی و خارجی بستگی دارد. از این‌رو، رویکرد مطلوب، یک مدل چندجانبه است که از ابزارهای اقتصادی، دیپلماتیک و در صورت لزوم نظامی به‌طور هماهنگ بهره می‌برد و واکنش‌های احتمالی ایران به برخورد دولت دوم ترامپ، از طریق انتخاب میان رویکردهای مقاومت نظامی و تقویت دفاعی، مذاکره محور و بازدارندگی انعطاف‌پذیر، اقدام نظامی پیشگیرانه، حمایت از نیروهای داخلی و ایجاد ائتلاف‌های منطقه‌ای، به یک مسئله چندبعدی و پیچیده تبدیل شده است. در نهایت، موفقیت یا شکست هر یک از این رویکردها به شرایط ژئوپلیتیکی، تعاملات بین‌المللی و توانایی سازگاری سریع در مواجهه با تغییرات ناشی از رقابت‌های قدرت‌های بزرگ مانند چین و روسیه وابسته خواهد بود.

عوامل داخلی ایران نیز نقش حیاتی در تعیین مسیر انتخاب شده دارند. شرایط اقتصادی، اجتماعی و سیاسی ایران می‌تواند واکنش‌های دولت را تحت تأثیر قرار دهد؛ به‌عنوان مثال، در شرایطی که اقتصاد ایران دچار مشکلات جدی باشد، احتمال انتخاب رویکرد مذاکره محور افزایش می‌یابد تا از طریق رفع تحریم‌ها، شرایط اقتصادی بهبود یابد. از سوی دیگر، اگر حکومت ایران توان دفاعی و داخلی خود را حفظ کند، ممکن است پاسخ‌های نظامی یا مقاومتی قوی‌تری به فشارهای خارجی ارائه دهد.

فهرست منابع

- ترابی و طاهری‌زاده (۱۳۹۸). راهبرد کلان «ترامپ» در برابر نظام بین‌الملل بر پایه «مکتب جکسونیسم»، تهران، سیاست دفاعی، ۲۷ (۱۰۸)، ۱۷۱-۱۹۶.
- جهانبخش و شاه‌شرقی (۱۴۰۳). روند پژوهی تحول در ائتلاف‌های رژیم صهیونیستی در منطقه غرب آسیا، تهران، فصلنامه روابط خارجی، ۱۶ (۴)، صص: ۱۱۷-۱۴۶.
- رسولی ثانی آبادی (۱۴۰۴). گونه‌شناسی رفتار دولت‌های دارنده سلاح هسته‌ای در ارتباط با بازدارندگی با تأکید بر استراتژی‌های بازدارندگی اسرائیل در قبال جمهوری اسلامی ایران، تهران، فصلنامه روابط خارجی، ۱۷ (۱)، صص: ۳۱-۵۸.
- قادری کنگاوری (۱۳۸۹). کالبدشکافی ساختار سیاسی ایالات متحده آمریکا، تهران، دانشکده و پژوهشکده پیامبر اعظم (ص)، نشر مرکز مطالعات راهبردی بین‌الملل.
- منتی (۱۴۰۳). پیچیدگی نظام‌های امنیتی در غرب آسیا و راهبرد تقابل آمریکا در برابر جمهوری اسلامی ایران، تهران، فصلنامه روابط خارجی، ۱۶ (۲)، صص: ۱۴۳-۱۷۰.

References

- Acharya, A. (2025). *Once and future world order: Trump, multilateralism, and global governance*, Oxford University Press.
- Alcaro, R. (2021, December). "Four scenarios for the Iran nuclear deal. Joint Project", at: <https://www.jointproject.eu/wpcontent/>.
- Barrett, J. (2025). *Strategic chaos: Trump's unconventional foreign policy playbook*, The Friday Times.
- Belin, C., Ruge, M., & Shapiro, J. (2024, June). "Imagining Trump 2.0: Six scary policy scenarios for a second term. European Council on Foreign Relations", at: <https://ecfr.eu/wp-content/uploads/2024/06/Imagining-Trump-2.0-Six-scary-policy-scenarios-for-a-second-term.pdf>.
- Berretta, E. (2025, June 23). *Frappes de Trump en Iran, Gaza, Ukraine: l'Europe face à ses fractures diplomatiques*, Le Point, at: https://www.lepoint.fr/monde/frappes-de-trump-en-iran-gaza-ukraine-l-europe-face-a-ses-fractures-diplomatiques-23-06-2025-2592705_24.php
- Boltuc, S. (2025, February 10). "Renewed maximum pressure: The US returns to confrontation with Iran", Persian Files, 30(2). At: <https://www.specialeurasia.com/2025/02/10/us-iran-pressure-sanctions/>.
- Boniface, P. (2026). "L'année stratégique 2026: Le monde face à la révolution Trump", Dunod, at: <https://www.dunod.com/histoire-geographie-et-sciences-politiques/annee-strategique-2026-monde-face-revolution-trump>
- Brands, H. (2025). *The Eurasian century: America's strategic dilemmas in Trump's world*, Diplomatic Courier Press.
- Congressional Research Service. (2024). "Iran: Background and U.S. Policy", Congress.gov, at: <https://www.congress.gov/crs-product/R47321>
- Davenport, K. (2024, December 23). "U.S. options for Iran diplomacy in 2025", Just Security, at: <https://www.justsecurity.org/105944/us-iran-diplomacy-nuclear/>.
- Dreyfuss, B. (2019, May 10). "Can Trump make a deal with Iran? More likely, things will unravel quickly, with war on the horizon", The Nation, at: <https://www.thenation.com/article/world/trump-iran-nuclear-war-diplomacy-peace/>.
- Durieux, J. (2025, June 20). "Hésitations de Donald Trump en Iran: La toute-puissance américaine ne s'exerce plus comme par le passé", Le Figaro, at: <https://www.lefigaro.fr/international/hesitations-de-donald-trump-en-iran-la-toute-puissance-americaine-ne-s-exerce-plus-comm-par-le-passe-20250620>
- France 24. (2025, June 25). "Guerre Israël-Iran: Donald Trump annonce des discussions avec l'Iran la semaine prochaine", at: <https://www.france24.com/fr/moyen-orient/20250625-en-direct-trump-maintient-que-les-sites-nucl%C3%A9aires-iraniens-sont-compl%C3%A8tement-d%C3%A9truits>
- Future Center. (2024). "Maximum pressure or "Burjam"? What is the future of the relationship between Washington and Tehran under the next US administration?", Future for Advanced Research & Studies, at:

- <https://futureuae.com/bak.tar.gz/Mainpage/Item/9525/maximum-pressure-or-burjam-what-is-the-future-of-the-relationship-between-washington-and-tehran-under-the>.
- Gagliano, G. (2025, April 6). *Conflit USA Iran 2025: Analyse de la Situation Actuelle, Le Diplomate*, at: <https://lediplomate.media/crise-usa-iran-administration-trump-2025/>
- Ghaderi Kangavari, R. (2010). *Dissection of the Political Structure of the United States of America, Tehran, Prophet Muhammad (PBUH) College and Research Institute*, International Strategic Studies Center Publication. [in Persian].
- Haass, R. N. (2017). *A world in disarray: American foreign policy and the crisis of the old order*, Penguin Press.
- Ifri. (2025, September 9). "Trump II et le monde", *Politique étrangère*, vol. 90(3), at: <https://www.ifri.org/fr/sommaires-presentation-du-numero/politique-etrangere/trump-ii-et-le-monde-politique-etrangere-vol>
- Jahanbakhsh, M. & Shahsharghi, A. M. (Winter 2025). "Trend Analysis of the Evolution of Israeli Coalitions in West Asia", *Foreign Relations*, Center for Strategic Research, Iran, Tehran, 16 (4), 117-146. [in Persian].
- Kan'ani Moghaddam, H. (2025, October 28). *Iran's Strategy Regarding Trump's Approach in West Asia*, Strategic Council on Foreign Relations, at: <https://www.scfr.ir/en/politics/383635/irans-strategy-regarding-trumps-approach-in-west-asia/>
- Katulis, B; Vatnka, A & Karam, P. (2025, January 30). *Beyond Maximum Pressure" in US Policy on Iran: Leveraging Regional Partners to Contain Iran's Action and Shape its Future Choices*, Middle East Institute.
- Khudadad, K. (2024, November 19). "Trump and two potential scenarios regarding Iran", at: <https://8am.media/eng/trump-and-two-potential-scenarios-regarding-iran/>.
- Kissinger, H. (2014). *World order*, Penguin Press.
- Klein, E. (2025). *Erased: Trump's foreign policy and the vanishing liberal order*, Brookings Institution Press.
- Kroenig, M., & Negrea, D. (2024, August). "The Trump II administration and the Iranian nuclear challenge", *Jerusalem Strategic Tribune*, at: <https://jstribune.com/kroenig-negreathe-trump-ii-administration-and-the-iranian-nuclear-challenge/>.
- Lindsay, J. M. (2025, January 3). "Transition 2025: What Will Donald Trump Do About Iran?", *Council on Foreign Relations*, at: <https://www.cfr.org/blog/transition-2025-what-will-donald-trump-do-about-iran>
- Maloney, S. (2023, September 15). "Addressing Iran's evolving threats to US interests", *Brookings Institution*, at: <https://www.brookings.edu/articles/addressing-irans-evolving-threats-to-us-interests/>
- Menat, A. (Summer 2024). "The complexity of the security orders in West Asia and the US confrontation strategy against the Islamic Republic of Iran",

- Foreign Relations, Center for Strategic Research, Iran, Tehran, 16 (2), 143-170. [in Persian].
- Meynial, C. (2025, June 20). “*Pourquoi Trump hésite à frapper l’Iran*”, Le Point, at: <https://www.lepoint.fr/monde/pourquoi-le-president-americain-donald-trump-hesite-a-frapper-l-iran-20-06-2025-259248724.php>
- Middle East and North Africa Forum. (2025). *Iran, the U.S. and Europe after the 12-Day War*; MENAF Policy Insight, 1–18. At: https://cmenaf.org/wp-content/uploads/2025/09/MENAF_Policy-Insight-Iran-the-U.S.-and-Europe-after-the-12-Day-War-1.pdf
- Momtaz, R. (2025). “*L’administration Trump II et le Moyen-Orient*”, Politique étrangère, (3), 65–74.
- Nau, H. R. (2020). “*Trump and America’s foreign policy traditions*”, IN: S. A. Renshon & P. Suedfeld (Eds.), *Trump and America’s foreign policy* (pp. 71–99), Springer Nature Switzerland AG.
- O’Brien, R. C. (2025). “*The case for Trump’s second-term foreign policy*”, Foreign Affairs, November 2025, 45–61. At: <https://www.foreignaffairs.com/united-states/case-trumps-second-term-foreign-policy>
- Owens, P. (2025). *One day everyone will have always been against this: Trump and the politics of memory*, Princeton University Press.
- Perry World House. (2025, April 12). “*U.S.-Iran Relations Under Trump: Lessons Learned and Likely Scenarios*”, University of Pennsylvania, 3–22. At: <https://perryworldhouse.upenn.edu/programs-and-reports/reports/u-s-iran-relations-under-trump-2-0-lessons-learned-and-likely-scenarios/>
- Pino, A. (2025, March 21). “*Trump’s Middle East strategy is all about striking an Iran deal. Gaza could get in the way*”, Atlantic Council, at: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/trumps-middle-east-strategy-is-all-about-striking-an-iran-deal-gaza-could-get-in-the-way/>
- Rasooli Saniabadi, E. (Spring 2025). “*A Typology of the Behavior of Nuclear Weapon States in relation to Deterrence, with an emphasis on Israel’s Deterrence Strategies against Islamic Republic of Iran*”, Foreign Relations, Center for Strategic Research, Iran, Tehran, 17 (1), 31-58. [in Persian].
- Roussel, J. (2025, January 6). “*Ukraine, Syrie, Iran, Trump les priorités de politique étrangère d’Emmanuel Macron en 2025*”, Les Echos, at: <https://www.lesechos.fr/monde/enjeux-internationaux/ukraine-syrie-iran-trump-les-priorites-de-politique-etrangere-demmanuel-macron-en-2025-2140660>
- Salih, M. A. (2024, November 15). “*Between activism and isolationism: What to expect from Trump’s Middle East policy*”, Foreign Policy Research Institute, at: <https://www.fpri.org/article/2024/11/trump-second-term-middle-east-policy/>.
- Shahidsaless, S. (2025, February 4). “*Trump and Iran: Will he push for a deal, or hit Tehran’s nuclear sites?*” Middle East Eye, at: <https://www.middleeasteye.net/opinion/iran-trump-go-war-will>.

- Shine, S., & Zimmt, R. (2024). "Iran after Trump's election to the US presidency", Institute for National Security Studies (INSS), at: <https://www.inss.org.il/publication/iran-trump/>
- Singh, M. (2025, January 28). "Policy steps to prevent a nuclear Iran", *The Washington Institute for Near East Policy*, at: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/policy-steps-prevent-nuclear-iran>.
- Slavin, B. (2025, June 22). "Trump's Iran gamble: Sanctions, strikes, and silence. *Foreign Policy*", at: <https://foreignpolicy.com/2025/06/22/trumps-iran-gamble-sanctions-strikes-silence/>
- Takeyh, R. (2025, December 3). "Iran and the U.S.: Strategic recalibration under Trump", Council on Foreign Relations, at: <https://www.cfr.org/article/iran-and-us-strategic-recalibration-under-trump>
- The Conversation. (2025, June 19). "Trump's unpredictable approach to Iran could seriously backfire, at: <https://theconversation.com/trumps-unpredictable-approach-to-iran-could-seriously-backfire-259399>
- Torabi, Q. and Taherizadeh, M. N. (2019). "Trump's" *Grand Strategy Against the International System Based on the "Jacksonian School"*, Tehran, *Defense Policy*, 27(108), 171-196. [in Persian].
- U.S. Naval Institute. (2025). "Report to Congress on Iran, *USNI News*", at: <https://news.usni.org/2025/01/01/report-to-congress-on-iran>
- Vakil, S & Quilliam, N. (2019). "Getting to a new Iran deal: A guide for Trump, Washington, Tehran, Europe and the Middle East", Chatham House, at: <https://www.chathamhouse.org/2019/10/getting-new-iran-deal/4-possible-iran-deal-scenarios>.
- Walt, S. M. (2018). *The hell of good intentions: America's foreign policy elite and the decline of U.S. primacy*, Farrar, Straus and Giroux.